

הערות בעניני בורר - שיעור 297

I. ההיתרים ששייכים לבורר - שבעה סוגים

- (א) הפסולת מפיו או לשתות ע"י מפה (שו"ע שי"ט - ט"ז) שזה דרך אכילה
- (ב) מיד לפה (בה"ל שי"ט - ד"ה הצורר) ויש אומרים שזה ג"כ דרך אכילה בנטילת הפסולת מהאוכל
- (ג) לקלוף שומים ובצלים לאכול לאלתר (רמ"א שכ"א - י"ט בבה"ל ד"ה לקלוף) שזה דרך אכילה
- (ד) נטילת אוכל אם הפסולת (מ"ב סק"ה וס"ז) דאין זה דרך ברירה ויש חולקים חזו"א (נ"ג - ד"ה מ"ז ונ"ד - ג) דמ"מ תיקון אוכל הוא
- (ה) לפזר התערובת באופן שאין עוד עליה שם תערובת (אג"מ ד - ט"ד - י"ב) דאין זה דרך ברירה ויש חולקים (איל משולש זף ק"מ)
- (ו) מין אחד (רמ"א שי"ט - ג) אין זה חשיב תערובת ויש חולקים (ט"ז סק"ז) ויש עוד כמה ציורים דאין זה חשיב תערובת (עיין שיעור 170)
- (ז) בורר תלוי בלשון בני אדם ולכן הסוחט בגד ממימיו חייב משום ליכון ולא משום בורר (שש"כ ג - הערה ז)

II. הסרת הגרעינים מאבטיחים ומאבטיחים צהובים (melons) - עיין במ"ב (שכ"א - סקפ"ד) דפלוימין שרי מיד לפה ואפשר אף לאותה סעודה שרי אבל לכו ביום אסור אמנם האג"מ (ד - ט"ד - ז) כתב דאבטיחים ואבטיחים צהובים אם אפשר לו ע"י אכילה ולזרוק מפיו יש לו לעשות כן ואם קשה זה לפניו יכול גם ליטול בידיים אלו שאין ניתזין בנענוע היד בכח אבל דוקא מיד לפה ודלא כחזו"א (סו"ס י"ד) דזה לא מקרי א"א בענין אחר כמו בקליפה

III. השומן שדבוק לבשר יחתכנו עם מעט מהבשר אמנם חתיכות השומן הקטנות שדרך לאכלן ביחד עם הבשר נראה שהם כמין אחד עם הבשר (איל משולש ז - ו - הערה כ"ב) וע"ע באג"מ (ד - ט"ד - ה) דבעור של העוף שראוי לאכילה הוא דבר אחד ממש עם הבשר והוא כחותך קצת מחתיכה גדולה של בשר שלא שייך בורר ואף להניח אין לאסור דזה חשוב גוף אחד ולא מין אחד ואין צריך לאלתר כקליפת פירות (או יחתכנו עם מעט מהבשר ד"ע)

IV. ברירת אוכל מתוך פסולת ע"י כסוי כלי או כף כשאין להחזיק כסוי הכלי על הכלי להניח פתח קטן להסיר את רבוי המרק אבל לא כל המרק וכן כשרוצה דוקא בהמרק בכולו יעשה באופן שאפשר שיפלו משם גם מהאוכל (אג"מ ח - ק"ד)

V. כרטסת (card index) שבה כרטיסים עם שמות המתפללים או תמונות המונחות זו על זו כגון מחתונה או קלפי ילדים המונחים זה על זה כל אלה הם תערובת שכבות ולכן אסור למיינם ומותר להוציא רק מה שצריך לאלתר וכן מותר לסלק אלה שאינו רוצה בהם

ולהשאיר את אלא שרוצה בהם (איל משולש ד - ל"ה) ועיין בבה"ל (ש"ט - ג ד"ה לאכול מיד)

.VI וכן משחק של קלפים אסור למינם לפי סדרות (איל משולש פרק י"ח - י"ד) אמנם בשעת שעוסק במשחק זה יכול למיין הקלפים לצורך השתמשות בהקלפים לפי דרך המשחק וכהלכתה

.VII סכינים וכפות שמעורבים אסור למינם כדי לסדר כל סוג לתא המיוחד לו וגם אסור להוציא כל הכלים מסוג אחד ביחד ולנגבם א"כ הניגוב קל לו יותר אם ינגב כל סוג בנפרד (שש"כ ג - ע"ח בשם הגרש"ז) וע"ע בספר איל משולש שחלק עליו (פרק י הערה ז)

.VIII דפים של ספר שנתפזרו כמו (loose leaf) אסור למיין אותם להחזירם למקומם בספר אלא א"כ ירצה להשתמש בדפים האלה מיד והוא ממיין אותם כדי שיוכל לקרוא בהם

.IX קירור והפגה מצינה אסור לברור מין אחד של אוכלין מתוך השני על מנת לקררו במקרר אפילו לאוכלו מיד לכשיתקרר ועיין בשש"כ (תיקוניס ג - הערה ר) שחזר ממה שכתב בחלק א' ועוד גם אם כוונתו להפיג את הצינה ממנו כדי שיוכל לשתותו בזמן הסעודה אינו מותר (ע"ט) ולא דמי לקילוף בצלים כדי להניחם לתוך המאכל שנעשה מרגלי בהמה דמסתבר שאם לטעם הטוב של התבשיל צריך שיהיו הבצלים מונחים זמן רב דחשיב אלא לתר ושרי (שש"כ ח - ג - הערה ר)

.X לברור לכבוד אורחים כשיודע שלא יאכלו - עיין בשש"כ (ג - הערה קט"ז) דאפשר מותר דכיון שקולף הפירות לצורך האורחים כדי לכבדם עכשיו ואולי ה"ה צידה לדרך אע"פ שיאכל רק לאח"ז דכיון שעכשיו מכבדו בכך הר"ז אלא לתר

.XI לכן אסור להשתין בכלי שיש בתוכו מסננת דאם יהא נמצא בתוכו אבן בודקים האבן לדעת אופן הרפואה ואף בשניהם פסולת מ"מ הרי רוצה וצריך האבנים והעצה להשתין בתוך כלי רגיל בשבת ולאחר שבת יתנו לתוך כלי בהמסננת ויש לסמוך על המג"א (ע"ח - סק"ו) דכל זמן שהוא בידו מותר לטלטלו למקום אחר ואין חשש של מוקצה

.XII הבורר עצם מהדגים להראות אחד מהתלמידים האיסור של בורר לאלתר שזה נקרא בורר פסולת מתוך אוכל כתב בספר מאור השבת (תפ"ז) בשם הגרש"ז א דאסור

.XIII הבורר ליפוי השלחן בכלים נאים שפיר נראה דמותר כיון שהיפוי נעשה לאלתר (שם דף תפ"ו)

.XIV קאלאשן שמעורב בישיבה בחדר הבגדים עיין באג"מ (ד - ע"ד - י"ז צורר) דיכול לעשות עצה זו היינו ליקחהו דרך התעסקות עד שימצא את הבגד שצריך אבל לא כאופן הניכר שכוונתו לברור וכן בספרים שאין שמו כתוב מאחוריו או שיש שם חושך

.XV כל דבר שהוא מחלוקת בין הפוסקים די"א דאפילו אינו שבות מותר לומר לנכרי לעשותו כגון בקולף פירות לכו ביום (לר"ח ע"ד) ובדברים גדולים (לאור שמח ח - י"ח) ובדבר לח (בה"ל ש"ט - ד ד"ה הצורר) ובערימה (בה"ל ש"ט - ג ד"ה לאכול) ובתערובת זמנית (שו"ת מהרש"ג ח - ל"ז) ובתערובת במקום קבוע (שש"כ ג - הערה קט"ז) ובתערובת טבעית (בה"ל ש"ט - ד ד"ה מתוך) עיין בספר כלכלת שבת (צסוף דיני חמירה לנכרי)

לכות ההדפסה י"י לרפאל שלימה לרפאל סאלא רבקה בת חנה סאלא בתקא סאלא חול' סאלא סאלא